

ger, der arbejde sammen. Dels vilde Følgen deraf blive den, at Kontrollen fra det offentliges Side blev betydelig lettet. Det vil i Sandhed ikke blive let for den højtærede Finansminister, hvis vi rundt omkring i Landet senere faa Foreninger, der drive denne Udstykningsvirksomhed, da at udføre Kontrollen. Det vilde blive betydelig lettere, dersom der fandtes en Overbestyrelse for et saadant Fællesforbund, og som har Interesse til en vis Grad i det mindste fælles med Statskassen, og som derfor kunde hjælpe til med at udføre den Kontrol, der er nødvendig. Der vilde tilige være den Fordel ved et saadant Forbund, at man vilde ganske anderledes have i sin Magt at indkøbe Ejendomme og disponere over Midler. Dertil kommer, at man ogsaa vilde have lettere ved at faa Ejendommene afsatte, thi det er ikke let i de forskellige Egne at skaffe Liebhave til alle de Lodder, der kunne faas ved Udstykning af en større Gaard, og det er jo vel egentlig ret ligegyldigt, naar en Mand skal søge sig en Lod, om han skal blive i sin Hjemegn eller drage bort til en anden Del af Landet. I mange Tilfælde vil han lige saa godt kunne røgte sit Kald udenfor sin Hjemegn, og Adgangen saavel for ham til at faa en saadan Husmandslod som for Selskabet til at faa sine Lodder afsatte vil lattes derved.

I det Øjeblik man gik til en saadan Forening, vilde man mulig ogsaa kunne slaa ind igen paa en ny Vej derved, at man dannede den paa et Grundlag noget lignende det, der gælder for Arbejdernes Byggeforening her i København, saa at man kunde lade Medlemmerne indbetale deres Kontingent, og efterhaanden — saaledes har man det herinde — som der var Midler dertil, kunde de enkelte Medlemmer ved Lodtrækning faa deres Lod. Jeg henstiller dette til Overvejelse. Jeg tør ikke indestaa for, at det kan udføres i det praktiske Liv, men det var dog en Overvejelse værd. Det har vist sig, at det kan udmærket godt gaa ved Arbejderboligerne herinde. Derved vilde man kunne opnaa det, at man fremmede Sparsommelighed hos adskillige Landarbejdere og Tyende, idet de vidste, at den Kapital, de betalte til Foreningen, vilde i allerhøjeste Grad blive gjort frugtbringende, og at de vilde kunne opnaa et gunstigt Resultat i Løbet af nogle Aar.

I øvrigt mener jeg, at den Fare, der mulig kan komme, som jeg nævnedes før, at man mulig kan forurette Indehavere af bestaaende Husmandsbrug, vil Loven for-

mindske igennem en saadan stor Forening. Man kunde mulig opnaa en saadan Forbindelse mellem Husmændene og denne Forening, at de Husmænd, som alt nu have Lodder, og som viste sig at være dygtige Folk, ved et Arrangement med den store Forening kunde faa en større Huslod end den, de have, medens samtidig den mindre Huslod gennem Foreningen kunde overdrages til andre. Jeg mener kort sagt, at man ved en saadan Forening i Virkeligheden ligesom vilde koncentrere hele den Kraft, som skulde udfoldes for at faa udviklet denne Sag paa en sund og nyttig Maade.

Der er et lille Ord i dette Lovforslag, der fra enkelte Sider har vakt Betæneligheder, og som man har udtalt sig imod, det er den Omstændighed, at det skulde staa frit for saadanne Foreninger at fæste Ejendommene bort. Jeg føler mig ikke overbevist ved de Betæneligheder og Indvendinger, der ere fremkomne. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) talte om, at Foreningsfæste vilde være værre end Fæste fra Enkeltmands Side. Jeg forstaaer ikke denne Indvending. Man overser nemlig den Omstændighed, at den, der tidligere fæstede disse Ejendomme bort, var Ejeren af Jorden, som skulde søge at gøre den saa frugtbringende og skaffe sig saa mange Indtægter af den som vel muligt. Det var et Fæste, der skete for Ejerens Skyld, hvor Ejeren lagde an paa at faa saa meget som muligt ud af det, men det Fæste, her bliver Tale om, er et Fæste for Fæsterens Skyld, det er Bestræbelser fra en filantropisk Forening for at skabe saa gunstige Vilkaar for Fæsteren, som paa nogen mulig Maade kunne bydes ham. Det forekommer mig derfor, at disse Indvendinger ikke have saa meget paa sig.

Naar man fra enkelte Sider, navnlig fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds, har talt om, at Statens Indflydelse vilde blive saa ringe paa dette Forhold, kan der udmærket godt tages Kauteler derimod. Man kan f. Eks. gaa til, at disse Fæstekontrakter skulle approberes af Finansministeriet. Hvis man er bange for, at Staten ikke har Kontrol nok, vilde man derved kunne faa den tilstrækkelige Kontrol. Jeg vilde derfor sætte megen Pris paa, om man fastholdt denne Tilladelse for Foreningen eller Foreningerne til at bortfæste deres Jord. Jeg mener, at man derved i højere Grad vilde kunne naa til at faa fat i dem, der virkelig ere dygtige og egne sig dertil, medens man maaske i anden Henseende skal